
جوامع احكام النجوم

www.ketab.ir

دکتر رضا فهیمی

انتشارات سخن

سرشناسه	: بیهقی، علی بن زید، - ۵۶۵ق.
عنوان و نام پدیدآور	: جوامع احکام النجوم / ابوالحسن علی بن زید بیهقی؛ تصحیح رضا فیهمی
مشخصات نشر	: تهران: سخن، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۸۷۲ص: نمونه.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۶۰-۰۷۹-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص [۷۹۳] - ۷۹۹.
یادداشت	: نماییه.
موضوع	: اخترگری - متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع	: Astrology - Early works to 20th century
موضوع	: نجوم - متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع	: Astrology - Early works to 20th century
شناسه افزوده	: فیهمی، رضا، ۱۳۵۹ - مصحح.
رده‌بندی کنگره	: BF۱۶۸۸
رده‌بندی دیویی	: ۱۳۳/۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۰۱۵۰۷

انتشارات سخن

خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه،

خیابان وکیل، پلاک ۴۸

فکس: ۶۶۹۵۰۶۲

www.sokhanpub.net

E.mail: Sokhanpub@yahoo.com

Instagram.com/sokhanpublication

Instagram.com/sokhan.novel

Telegram.me/sokhanpub

جوامع احکام النجوم

تصحیح

دکتر رضا فیهمی

چاپ اول: ۱۴۰۱

لیتوگرافی: صدف

چاپ: مهارت

تیراژ: ۱۱۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۶۰-۰۷۹-۲

تلفن تماس برای تحویل کتاب در تهران و شهرستان‌ها

۶۶۹۵۳۸۰۴ و ۶۶۹۵۳۸۰۵

فروش آنلاین و پشتیبانی سایت: ۶۶۹۵۲۹۹۶

پیشگفتار

سعد و نحس دهر بیدل کی دهد تشویش ما

همچو طفلان کار ما با شنبه و آدینه نیست

بیدل دهلوی

همه ادب‌پژوهان و ادب‌دوستان واقفند که مطالعه و تحقیق در ادب فارسی بویژه آثار کهن ادبی به مقدمات ضروری نیاز دارد که آشنایی با علوم مختلفی همچون نجوم، طب، جغرافیا، تاریخ، فلسفه، منطق، کلام و نیز شناخت اعتقادات، فرهنگ و آداب و رسوم گذشتگان جزو این ضروریات است. برای فهم اشعار شاعرانی همچون فردوسی، انوری، خاقانی، نظامی، حافظ و بسیاری دیگر از شاعران ادب فارسی که عمق فرهنگی شعرشان فراوان است، آشنایی هرچند مختصر با این علوم لازم است؛ به عنوان مثال شناخت اصطلاحات نجومی همچون منازل قمر، استیصال، اجتماع، هبوط، وصال، شرف، اوج، اعتدال، هیلاج، کدخدا، تربیع، تثلیث و... در شعر شاعران فارسی زبان، و آشنایی با باورهای گذشتگان درباره افلاک و روشنان فلکی مانند تأثیرشان در سرنوشت انسان‌ها و سعد و نحسی آنها در فهم درست متون نظم و نثر یاری می‌رساند. بنابراین نگارنده تصحیح کتاب «جوامع احکام النجوم» ابوالحسن علی بن زید بیهقی را به عنوان رساله دکتری خود در رشته زبان و ادبیات فارسی دانشگاه اصفهان برگزید تا در فهم درست متون به واسطه این متن گامی هرچند اندک برداشته باشد.

ابوالحسن علی بن زید بیهقی (۴۹۰-۵۶۵ ه. ق) در علوم مختلف عصر خود صاحب نظر و دارای تألیفات متعدد است. متأسفانه بیشتر آثار بیهقی از بین رفته و تنها چند اثر محدود از او باقی مانده است. «جوامع احکام النجوم» اثر چاپ نشده بیهقی است و نسخه‌های متعددی از این اثر در ایران وجود دارد که بعضی از این نسخه‌ها مشوش و پر غلط است. با اینکه دوازده نسخه از این اثر در دسترس مصحح بود، اما به دلیل غلط‌های فراوان در بیشتر

نسخه‌ها و اختلاف زیاد نسخه‌ها با هم، در نهایت برای تصحیح از چهار نسخه استفاده شد که این چهار نسخه از معتبرترین و کامل‌ترین نسخه‌های موجود از این اثرند. قدیم‌ترین و منقح‌ترین نسخه که به عنوان نسخه اساس در نظر گرفته شده متعلق به سال ۸۰۰ ه. است. پس از آن نسخه کتابخانه مجلس است که از نظر صحت در جایگاه دوم قرار دارد. دو نسخه دیگر نیز مربوط به کتابخانه ملی ملک است. در تصحیح این اثر وفاداری به نسخه اساس رعایت گردید مگر در مواردی که تقریباً اشتباه بودن نسخه اساس آشکار بود. در بخش مقدمه، سیر کتاب‌های نجومی و مختصری درباره منجمان پس از اسلام از آغاز تا دوره مؤلف (قرن ششم) بررسی شده و در تعلیقات هم موارد ضروری برای فهم روشن‌تر متن بیان گردیده است.

در تصحیح این اثر از راهنمایی و دقت نظر استادان گرامی‌ام در دانشگاه اصفهان آقایان دکتر حسین آقا حسینی، دکتر محمدرضا نصر اصفهانی و استاد دکتر سید مهدی نوریان بهره‌مند بودم که از استادان بزرگوارم سیاست‌گذارم. از استادم آقای دکتر سید علی اصغر میرباقری فرد، مدیر محترم قطب علمی تحقیق در متون حکمی و عرفانی دانشگاه اصفهان، که پیشنهاد چاپ این کتاب را دادند و مشوق بنده در چاپ این اثر بودند و با نظرات صائب خود در تنقیح آن کوشیدند سپاس ویژه دارم. از آقای دکتر احسان رئیسی که در پیگیری چاپ این اثر زحمات زیادی کشیدند، صمیمانه تشکر می‌کنم. همچنین صفحه‌آرایی کتاب بر عهده آقای سید مجتبی محمدی بود که از ایشان سپاس‌گذارم. در پایان از جناب آقای علی اصغر علمی، مدیر محترم انتشارات سخن، که مقدمات چاپ این کتاب را فراهم کردند تشکر می‌کنم. امید است که این جهد المقل در پیشگاه ادب دوستان مورد قبول واقع شود و نقص‌ها و کاستی‌ها را بر بنده ببخشایند.

والحمد لله رب العالمین

رضا فهیمی

مهرماه ۱۴۰۰

فهرست تفصیلی مطالب

مقدمه مصحح

۱. علم احکام نجوم ← بیست و سه، ۱-۱. تاریخچه نجوم و منجمان مسلمان ← بیست و پنج؛
۲. شرح احوال ابوالحسن بیهقی ← سی و سه؛ ۳. آثار بیهقی ← سی و هفت، ۱-۳. آثار منتشر شده ← سی و هفت، ۲-۳. آثاری که به صورت نسخه خطی باقی مانده‌اند ← سی و هشت، ۳-۳. آثار منتسب به بیهقی که نشانی از آنها وجود ندارد ← سی و نه، ۴-۳. جوامع احکام النجوم ← چهل و یک؛ ۴. تحلیل محتوایی کتاب ← چهل و سه؛
۵. ویژگی‌های سبکی جوامع احکام النجوم ← چهل و شش، ۱-۵. فعل ← چهل و هفت، ۲-۵. ضمایر ← چهل و هشت، ۳-۵. ذکر کلماتی که حروف ربط و اضافه ← چهل و هشت، ۴-۵. تکرار ← چهل و نه، ۵-۵. تقدیم و تأخیر در اجرای جمله ← پنجاه، ۶-۵. استعمال جمله‌های عربی در ادامه جمله‌های فارسی ← پنجاه، ۵-۷. ویژگی‌های دیگر ← پنجاه؛
۶. چند نمونه از واژگان و اصطلاحات کتاب ← پنجاه و دو؛ ۷. نسخه‌های کتاب ← پنجاه و سه، ۱-۷. مشخصات نسخه اساس ← پنجاه و چهار، ۲-۷. مشخصات نسخه مج ← پنجاه و پنج، ۳-۷. مشخصات نسخه مل ← پنجاه و شش، ۴-۷. مشخصات نسخه مک ← پنجاه و شش؛
۸. شیوه تصحیح ← پنجاه و هفت؛ ۹. پی‌نوشتها ← شصت و شش.

متن جوامع احکام النجوم

مقدمه مؤلف ← ۳

فصل اول

در دانستن آنکه مولود از کدام نوع است از انواع حیوانات از آدمی است یا از انواع دیگر
 ← ۱۱، شناختن صفت مولود و شناختن اینکه مولود مذکر است یا مؤنث ← ۱۵،
 شناختن عدد آنچه حاصل آمده است در وقت ولادت ← ۱۶.

فصل دوم

در احکام مدت مکث جنین در قرار مکین ← ۱۹، فی ایام التریبه من السنین ← ۲۷، در
 شناختن آنکه این مولود از پدر هست یا نه ← ۲۷.

فصل سیم

اندر آنکه مولود تمام خلقت است یا ناقص خلقت و در دلایل تربیت ← ۲۹، شهادت
 ← ۳۱، شهادت ← ۳۲، شهادت آخری ← ۳۴، شهادت آخری ← ۳۵، شهادت آخری
 ← ۳۶، شهادت آخر ← ۳۶، دلایل وجوه و اشکال و الوان مولود ← ۳۷، فصل فی
 دلایل التریبه و جودتها و ردائها ← ۵۰.

فصل چهارم

هیلاج و کدخدایی و قانون عمر ← ۵۹، طریقه اصطفتن الاسکندرانی ← ۶۵، طریقه
 دیگر از گفته بابلیان ← ۶۵، فصل ← ۶۶، ایام استخراج هیلاج بر مذهب هرمس و
 بطلمیوس ← ۶۷، استخراج هیلاج به مذهب جمهور ← ۷۰، استخراج قانون عمر بر
 طریق ابن فرخان الطبری ← ۷۱، استخراج قانون عمر بر طریق ذورتیوس مصری ← ۷۱،
 طریق عجم ← ۷۳، استخراج قانون عمر از طریق هستر از اقاول هند ← ۷۳، قول جنّه
 هندی در عمر ← ۷۵، در سرعت و بطی ولادت حمل ← ۷۶، دلایل آفت ولادت و رنج
 آن ← ۷۷.

فصل پنجم

در احکام دوازده خانه خانه اول ← ۷۹، خانه دوم ← ۷۹، خانه سیم ← ۸۰، خانه چهارم
 ← ۸۰، خانه پنجم ← ۸۰، خانه ششم ← ۸۰، خانه هفتم ← ۸۱، خانه هشتم ← ۸۱
 خانه نهم ← ۸۱، خانه دهم ← ۸۲، خانه یازدهم ← ۸۲، خانه دوازدهم ← ۸۲، تفصیل
 مستولی خانه اول ← ۸۳، دلایل بددلی ← ۸۹، دلیل سبکساری و تیزی ← ۸۹، دلایل
 حلم و بردباری ← ۹۰، دلایل وقاحت مولود ← ۹۱، دلایل خلق نیکو ← ۹۱، دلایل
 دروغ گفتن ← ۹۲، دلایل راست گفتن ← ۹۲، دلایل دین حق داشتن ← ۹۳، دلایل ریا
 و نفاق ← ۹۳، دلایل ورع و صلاح ← ۹۴، دلایل ارباب بدعت و ضلالت ← ۹۴، دلایل
 علم ← ۹۵، دلایل فهم و حدس ← ۹۷، دلایل حفظ و کمال قوت حافظه ← ۹۸، دلایل
 جهل و بلاهت ← ۹۸، دلایل عقل و رای صائب ← ۹۹، دلایل مسخره و طنز و مضحک
 ← ۱۰۰، دلایل امانت و تصون ← ۱۰۰، دلایل اهل خیانت ← ۱۰۱، دلایل راهزنان و
 دزدان ← ۱۰۱، دلایل زنای مردان که او را مشایخی و ابوالحکمی خوانند ← ۱۰۲، دلایل
 فجور و زنای زنان ← ۱۰۲، دلایل لواطه و میل به غلامان امرد ← ۱۰۲، دلایل زنان
 سعتری ← ۱۰۳، دلایل تخنیث و تانیث و مواجرات ← ۱۰۴، دلایل پارسایی و
 خویشن داری ← ۱۰۶، دلایل سخا و جوانمردی ← ۱۰۷، دلایل بخل و امساک ← ۱۰۷،
 دلایل حقد و حسد ← ۱۰۷، دلایل کبر و نخوت ← ۱۰۸، دلایل گشاده رویی ← ۱۰۸،
 دلایل ترش رویی ← ۱۰۸، دلایل نشاط ← ۱۰۹، دلایل کاهلی ← ۱۰۹، دلایل بسیار
 خوردن ← ۱۱۰، دلایل نَمّامی ← ۱۱۰، دلیل در گمان بد ← ۱۱۱، دلایل پاکیزگی ← ۱۱۱،
 دلایل آهستگی ← ۱۱۱، دلایل شتاب زدگی ← ۱۱۱، دلایل کسانی که عمر ایشان از
 صد و بیست در گذرد ← ۱۱۲، دلایل عفت ← ۱۱۴، دلایل عفت فرج ← ۱۱۴، دلایل
 خبیث الفرج ← ۱۱۴، شناختن آنکه مولود به کدام صناعت حاذق تر است ← ۱۱۵، در
 استخراج نام از طالع مولود ← ۱۱۵، حرف برج ها ← ۱۲۲، دلایل موالید پیغمبران و
 اصحاب کرامات علیهم السّلام ← ۱۲۳، دلایل کیمیاگری ← ۱۲۴، دلایل کسانی که در

حال طفولیت حال عجب از ایشان حاصل آمده باشد و ایشان شوم باشند بر اهل بیت
 خویش ← ۱۲۴، احکام از ثوابت سعود و نحوس که بر محاق درجه طالع و عاشر افتد
 ← ۱۲۵، احکام درجات طوالع ← ۱۲۹، دلایل قواطع عمر از کواکب و شعاعات و
 درجات ← ۱۶۳، رسیدن کواکب به مکان یکدیگر ← ۱۷۲، فصل در احکام ثوابت ←
 ۱۷۶، احکام مثلثات طالع و نیر نوبت ← ۱۷۸، احکام موالید ملوک ← ۱۸۰، احکام
 موالید امرا و ولات ← ۱۸۲، احکام موالید سرهنگان ← ۱۸۴، احکام موالید کتاب ←
 ۱۸۶، احکام موالید و کلا ← ۱۸۸، احکام موالید روسا ← ۱۸۹، احکام موالید ممالیک
 ← ۱۹۰، احکام موالید لقطها ← ۱۹۰، احکام موالید مدایر ← ۱۹۱، احکام موالید
 سعداء آن جهانی ← ۱۹۲، احکام موالید اشقیاء آن جهانی ← ۱۹۳، حکم خانه دوم ←
 ۱۹۳، موالید توانگران ← ۱۹۴، احکام موالید کسانی که مال طلب کنند و نیابند ← ۱۹۸،
 دلایل کسانی که مال یابند و آنکه نیابند ← ۲۰۲، در آنکه مال چه وقت یابد ← ۲۰۲،
 دلایل کسانی که از راه ظلم و غضب مال طلب کنند ← ۲۰۳، دلایل کسانی که گنج و
 مال نهانی یابند ← ۲۰۴، دلایل کسانی که از موارث محظوظ باشند ← ۲۰۵، دلایل
 کسانی که از ضیاع و عقار فایده یابند ← ۲۰۶، دلایل کسانی که خان و مان ایشان خراب
 شود ← ۲۰۸، دلایل کسانی که از بنده روزی مند باشند و از آن اقبال مال به دست آرند
 ← ۲۰۸، دلایل نحوست از عید ← ۲۰۹، دلایل آنکه مال مولود از چه جنس بود ←
 ۲۱۰، دلایل سعادت از ستوران ← ۲۱۰، دلایل تباهی ستوران ← ۲۱۲، دلایل سعادت در
 تجارت ← ۲۱۲، دلایل موالید کسانی که عیش وسط بود ← ۲۱۳، در موالید منحوسان و
 مدبران ← ۲۱۳، در موالید کسانی که ابتدای حال ایشان بد بود پس سعادت یابد ←
 ۲۱۵، دلایل کسانی که از نعمت و تمول به ادبار و فاقه افتند ← ۲۱۶، سخنی دیگر در این
 باب موجزتر ← ۲۱۸، حکم برج سوم در شناختن آنکه این مولود اول فرزند پدر و مادر
 است یا نه ← ۲۱۸، در قلت و کثرت برادران ← ۲۱۹، دلیل در آنکه برادر و خواهر او
 هلاک شوند ← ۲۲۱، در طالع تحویل ← ۲۲۲، در احوال برادران و خواهران ← ۲۲۲،

شناختن شریف و وضع از برادران و خواهران ← ۲۲۴، در شناختن تعدادی و مخالفت
 میان خواهران و برادران ← ۲۲۴، در شناختن سعادت و شقاوت ← ۲۲۵، در شناختن اعداد
 برادران و خواهران مذکر و مونث ← ۲۲۶، در شناختن آنکه بعد از این مولود مادر و پدر
 رادختر باشد یا پسر ← ۲۲۸، در نوادر احکام در برج سوم ← ۲۲۹، خانه چهارم ← ۲۳۰،
 شناختن فرومایگی مادر و پدر ← ۲۳۲، در اختلاف مادر و پدر ← ۲۳۳، شناختن دوستی
 و دشمنی میان مادر و پدر و فرزند ← ۲۳۳، سخن در سعادت فرزندی به مادر و پدر ← ۲۳۵،
 شناختن آنکه پدر مولود زنی دیگر کند جز مادر او یا نه ← ۲۳۵، شناختن آنکه فرزند مال پدر
 و مادر تلف کند یا نه ← ۲۳۶، دلایل علل مادر و پدر ← ۲۳۷، در مدت عمر مادر و پدر
 ← ۲۳۸، در اظهار هیلاج و کدخدای عمر پدر و مادر ← ۲۳۹، کدخدا در علم پدر ←
 ۲۳۹، در بودن فرزند مثل پدر یا مخالف ← ۲۴۰، دلیل جد و جدّه ← ۲۴۰، دلیل مرگ
 مادر و پدر مولود ← ۲۴۰، دلایل مادر و پدر و خواهران و برادران ← ۲۴۱، در شناختن
 آنکه پدر مولود از پیش بمیرد یا مادر ← ۲۴۱، دلایل شقای مادر و پدر مولود ← ۲۴۳،
 خانه پنجم دلیل بودن فرزند ← ۲۴۴، دلیل بیماری فرزندان ← ۲۴۶، دلایل عقیم و اندک
 فرزند ← ۲۴۷، در معرفت اعداد ولد ← ۲۴۹، در وقت فرزند ← ۲۵۲، دلایل برخورداری
 یافتن از فرزند ← ۲۵۲، در رنج رسیدن مولود از فرزند ← ۲۵۳، دلیل کسی که فرزند
 دیگران پرورد ← ۲۵۴، شناختن آنکه فرزندان مولود قوی حال باشند یا نه ← ۲۵۴، در
 بدبختی فرزندان ← ۲۵۵، در مرگ فرزند ← ۲۵۶، احوال خانه ششم ← ۲۵۷، رنج
 رسیدن از بندگان ← ۲۵۹، اصناف بندگان ← ۲۶۰، سخن در بیماری و عیوب جسد ← ۲۶۰،
 در علل خلل چشم ← ۲۶۰، دلایل یک چشم ← ۲۶۲، دلایل نقطه چشم ← ۲۶۳، دلیل
 احول ← ۲۶۳، در ضعف بصر ← ۲۶۳، درجات مظلمه ← ۲۶۴، در خوشی و ناخوشی
 بوی تن ← ۲۶۵، دلایل عیوب و امراض پراکنده ← ۲۶۶، دلیل کری ← ۲۶۸، در خلل
 زبان و آواز ← ۲۶۹، در احذب ← ۲۶۹، دلیل جذام ← ۲۷۰، دلیل برص ← ۲۷۰،
 دلایل جنون ← ۲۷۰، دلایل مفلوجی ← ۲۷۲، ضعف دل و رنج آن ← ۲۷۲، دلایل امراض

جگر ← ۲۷۳، در اوجاع طحال ← ۲۷۳، دلایل درد ریه ← ۲۷۴، در علت شکم ←
 ۲۷۴، دلایل خصی ← ۲۷۵، دلایل خنثی ← ۲۷۶، در موالید عاقر و عقیم ← ۲۷۶، در
 عضو علت و مرض شناختن ← ۲۷۷، دلایل کسانی که اعضا، ایشان بشکند یا ببرند ←
 ۲۷۷، در شناختن آنکه زمانت در کدام جانب بود ← ۲۷۸، دلایل شناختن اوقات زمانت
 ← ۲۷۹، دلایل کسانی که ایشان کوتاه بالا باشند ← ۲۸۰، دلایل مغتزل ← ۲۸۰، دلایل
 شبق ← ۲۸۱، دلایل علل مقعد ← ۲۸۱، در وجع الامعاء ← ۲۸۲، دلایل علل اسیر ←
 ۲۸۲، دلایل اصلع ← ۲۸۲، دلایل آنکه قدر و ازفر بود ← ۲۸۳، دلایل ضعف بدن ←
 ۲۸۳، دلایل اوجاع قطع المفاصل ← ۲۸۴، دلیل کوسج و اندک موی روی ← ۲۸۴،
 دلیل در زمانت الرجلین ← ۲۸۴، احکام خانه هفتم دلایل تزویج ← ۲۸۶، در موالید
 کسانی که ازواج ایشان عفايف و حراير باشد ← ۲۸۷، اندر شناختن آنکه زنی شوهر
 کند از کدام صنف مردم ← ۲۸۹، دلایل کسانی که زنان ایشان پارسا باشند ← ۲۹۰،
 سهم عفاف المرأة ← ۲۹۰، دلایل کسانی که با زنان از طریق نامعهود معاشرت کنند ←
 ۲۹۱، دلایل کسانی از جنس زنان که با مردان گستاخ باشند ← ۲۹۱، در شناختن آنکه
 تزویج مرد و زن در کدام وقت افتد ← ۲۹۲، در شناختن سال تزویج که در جوانی یا
 پیری افتد ← ۲۹۲، دلایل شناختن آنکه زن از پیش میرد یا شوهر ← ۲۹۳، دلایل
 شناختن میان زن و شوهر موافقتی باشد یا نه ← ۲۹۴، در دلایل زنان و شوهران که
 خصومت کنند یا نه ← ۲۹۵، در تزویج زنان ناشایسته ← ۲۹۶، در تزویج پیرزنان زشت
 و نازاینده ← ۲۹۷، در تزویج کنیزکان و کنیزک زادگان ← ۲۹۸، دلایل در آنکه زن
 شوهر را یا شوهر زن را یا پدر فرزند را یا فرزند پدر را دوست دارد یا نه ← ۲۹۹، دلایل
 در میلاد کسی که با محارم خویش مجامعت کند ← ۳۰۰، در موالید کسانی که نکاح
 پنهانی کنند ← ۳۰۲، در سعادت زنان و شادی از قبل ایشان ← ۳۰۲، در بدبختی مولود
 به زنان ← ۳۰۴، در مرگ زنان مولود ← ۳۰۵، در عدد زنان ← ۳۰۶، دلیل خانه هشتم
 ← ۳۰۶، دلایل کسانی که مرگ ایشان به سبب درد شکم بود ← ۳۰۷، در آنکه مرگ او

بد بود ← ۳۰۷، در مرگ فجأ ← ۳۰۸، دلیل کسانی که در آب غرقه شوند ← ۳۰۹،
 دلایل کسانی که به آتش بسوزند ← ۳۰۹، دلایل کسانی که از بالایی بیفتند ← ۳۱۰،
 دلایل کسانی که از آبله بمیرند ← ۳۱۱، مولود کسانی که ایشان رازهر دهند ← ۳۱۲،
 دلایل کسانی که ایشان را سباع بخورد ← ۳۱۲، دلایل کسانی که از بسیار خوردن خمر
 بمیرند ← ۳۱۲، دلایل آنکه او را بر دار کنند یا گردنش بزنند ← ۳۱۳، دلایل کسانی که
 خویشتن را بکشند بر دست خویشتن ← ۳۱۴، دلایل قتل به اسباب زنان ← ۳۱۵، دلایل
 کسانی که مرگ ایشان نهانی بود ← ۳۱۶، دلایل کسانی که در وطن خویش میرند ←
 ۳۱۶، دلایل کسانی که در غربت میرند ← ۳۱۶، در اوقات مرگ ← ۳۱۷، حکم خانه
 نهم ← ۳۱۸، دلیل کسانی که سفر کنند و باز به خانه نرسند ← ۳۱۹، سخن در آنکه
 سفر کند و باز آید ← ۳۲۰، دلایل کسانی که سفر ایشان رازیان دارد ← ۳۲۰، دلایل
 آنکه مولود سفر از کدام جانب کند ← ۳۲۲، شناختن تا کدام جهت موافق تر بود مولود
 را در سفر ← ۳۲۳، دلایل دین نیکو ← ۳۲۳، دلیل اعتقاد بد ← ۳۲۵، دلایل کسی که از
 مذهبی به مذهبی انتقال کند ← ۳۲۶، دلایل کسانی که خواب نیکو بیند و خواب بد ←
 ۳۲۶، دلایل شناختن کسانی که از علم منفعت و عزت یابند ← ۳۲۷، احکام خانه دهم
 ← ۳۲۷، در شناختن مدت ولایت ← ۳۲۸، دلایل پیکان و مسافران ← ۳۲۹، در خمّاران
 و خلّالان ← ۳۳۰، دلایل قرّاد ← ۳۳۰، دلایل کنّاسان ← ۳۳۰، دلایل کسانی که نی
 فروشند و تیر تراشند ← ۳۳۱، دلایل تمّار و عواید از شهد و شیر و شیرینی فروختن ←
 ۳۳۱، دلایل نرّادان ← ۳۳۲، دلایل قصّابان ← ۳۳۲، دلایل قصّادان ← ۳۳۳، دلایل
 خبّازان و طبّاخان ← ۳۳۳، دلایل صیرفیان ← ۳۳۳، در آبگینه گران ← ۳۳۵، سفال فروشان
 و فخّاران ← ۳۳۵، دلیل گلخن تابان ← ۳۳۵، دلیل صیّادان ماهی ← ۳۳۶، در مرغ فروشان
 ← ۳۳۶، در نخّاسان ستوران از ستوران و شتران و گوسفندان ← ۳۳۷، نخّاسی بندگان
 ← ۳۳۸، دلایل دبّاغان و پوست فروشان ← ۳۳۸، دلیل وراقان و صحّافان ← ۳۳۹، در
 حنّاطان و آرد فروشان ← ۳۳۹، در گلیم و صوف فروشان و پلاس و نمّد ← ۳۴۰، در

بزازان ← ۳۴۱، در دهقانان و برزیگران ← ۳۴۲، در ریحان فروشان ← ۳۴۲، دلایل تره
 فروشان ← ۳۴۳، دلایل میوه فروشان ← ۳۴۳، دلایل بیلوران ← ۳۴۳، دلایل عطاران
 ← ۳۴۴، دلایل رسن تابان ← ۳۴۴، دلایل صیادان ← ۳۴۵، دلایل اطبا ← ۳۴۵، دلایل
 بازیگران و رسن بزازان ← ۳۴۶، دلایل آهنگران ← ۳۴۶، دلایل کشتی بانان ← ۳۴۷،
 دلایل نقاطان ← ۳۴۷، دلایل کاریزکنان ← ۳۴۷، دلایل رنگرزان ← ۳۴۸، دلایل
 نقاشان ← ۳۴۸، دلایل خرازان و کفشگران ← ۳۴۹، دلایل درودگران ← ۳۴۹، دلایل
 جولاهان ← ۳۵۰، دلایل درزیان ← ۳۵۰، خانه یازدهم ← ۳۵۱، دلایل آنکه تادوستان
 از کدام صنف باشند ← ۳۵۱، دلایل آنکه دوستی اولشان بود و آخر دشمنی بود و
 دشمنی که اول بود آنکه با دوستی شود ← ۳۵۲، دلایل دوستی با بزرگان ← ۳۵۳،
 دلایل دو کس که میان ایشان دوستی بود ← ۳۵۴، دلایل کسانی که مولود با ایشان
 دوستی کند ← ۳۵۵، دلایل آنکه مولود با دوست چگونه زندگانی کند ← ۳۵۵، در
 فساد و تلون به مودت ← ۳۵۶، دلایل کسانی که از دوستان رنج بینند ← ۳۵۷، حکم
 خانه دوازدهم ← ۳۵۷، دلایل آنکه با دوست دشمن و با دشمن دوست کی شود ←
 ۳۵۹، دلیل کسانی که با یکدیگر دشمن باشند ← ۳۶۰، در شناختن آنکه دشمنان مولود
 از کدام صنف باشند ← ۳۶۰، دلایل کسانی که بر اعدا ظفر یابند ← ۳۶۱، دلایل ستور
 زینت چون اسب و اشتر و خر ← ۳۶۲

فصل ششم

در احکام بودن کواکب در بیوت و حدود و وجوه مثلثات گفتار کواکب در بیوت و
 حدود از گفتار حجازی ← ۳۶۵، احکام کواکب در حدود از گفتار حجازی ← ۳۷۱،
 در احکام ساعات ولادت از آیام هفته از گفتار حجازی ← ۳۷۵، در احکام بودن ثوابت
 بر حد طالع از گفتار حجازی ← ۳۷۶، در احکام کواکب اثنی عشر در خانه ها از گفتار
 افلاطون ← ۳۷۷، احکام بودن کواکب در حدود به مذهب رومیان و کلدانیان ← ۳۸۶،
 دلایل حدود از گفتار بابلیان ← ۳۹۲، سخن در حدود از گفتار ثوفیل ← ۴۰۰، دلایل

احکام بودن کواکب در بیوت خود و غیره ← ۴۰۳، دلایل احکام بودن کواکب در خانه‌ها از قول قدما ← ۴۱۰، دلایل کواکب در خانه‌های طالع به تسویت از گفتار هند ← ۴۱۸، دلایل بودن خداوندان خانه‌ها در خانه‌ها از مقاله ماشاالله ← ۴۲۱، دلایل بودن احکام قمر در منازل ← ۴۳۰، احکام بودن کواکب در وجوه از گفتار تنکلوشا، بابلی ← ۴۳۲، فصل بودن کواکب در وبال خویش ← ۴۷۹

فصل هفتم

در احکام سهام ← ۴۸۱، سهم الغیب ← ۴۸۳، سهم المال ← ۴۸۵، سهم الاخوة ← ۴۸۶، سهم الاب ← ۴۸۷، سهم الام ← ۴۸۸، سهم الولد ← ۴۸۸، سهم المرض ← ۴۹۰، سهم التزویج ← ۴۹۰، سهم الموت ← ۴۹۱، سهم السفر ← ۴۹۲، سهم السلطان والعمل ← ۴۹۲، سهم الاصدقاء ← ۴۹۳، سهم الاعداء ← ۴۹۳، سهم الاب ← ۴۹۴، فصل، در احکام سهام دیگر ← ۴۹۵، سهم النطق والعقل ← ۴۹۷، سهم المال، ۴۹۷، سهم القرض ← ۴۹۸، سهم اللقطة ← ۴۹۸، سهم الاخوة ← ۴۹۸، سهم الموت ← ۴۹۹، سهم الاجداد ← ۴۹۹، سهم الاصل والحسب ← ۴۹۹، سهم العقارات والصناع ← ۴۹۹، سهم الفلاحة ← ۵۰۰، سهم عواقب الامور ← ۵۰۰، سهم الولد ← ۵۰۰، سهم وقت الولد ← ۵۰۱، سهم آنکه بداند کودک در شکم تراست یا ماده ← ۵۰۱، سهم المرض ← ۵۰۲، سهم العیید ← ۵۰۲، سهم الاساری ← ۵۰۲، سهم تزویج النساء ← ۵۰۲، سهم تزویج الرجال ← ۵۰۲، سهم المکر و خداع النساء ← ۵۰۳، سهم الفجور ← ۵۰۳، سهم عفاف المرأة ← ۵۰۳، سهم وقت التزویج ← ۵۰۴، سهم حيلة التزویج ← ۵۰۴، سهم الاحباب ← ۵۰۴، سهم الخصومات ← ۵۰۴، سهم الموت ← ۵۰۴، سهم کواکب القتال ← ۵۰۴، سهم السیئة المخوفة ← ۵۰۵، سهم الموضع الثقل ← ۵۰۵، سهم الورطة والشدة ← ۵۰۶، سهم السفر فی الماء ← ۵۰۶، سهم الورع ← ۵۰۶، سهم العقل وبعد الغور ← ۵۰۶، سهم العمل والحکم ← ۵۰۷، سهم معرفة اخبار الناس ← ۵۰۷، سهم الخیر أحق هو آم باطل ← ۵۰۷، سهم الشرف ← ۵۰۸، سهم الملك والسلطان ← ۵۰۸، سهم المدبرین و

الوزراء والسلاطين ← ٥٠٨، سهم السلطان والنصرة والغلبة ← ٥٠٨، سهم الدين والورع
 ← ٥٠٩، سهم السعادة والمعروفين في الناس ← ٥٠٩، سهم الجند والشريطة ← ٥٠٩، سهم
 السلطان وای عمل يعمل المولود، ٥٠٩، سهم العمل بأيديهم والتجارات ← ٥١٠، سهم
 التجارات والشري والبيع ← ٥١٠، سهم العمل الذي لا بد من معالجته ← ٥١٠، سهم الام
 ياد كرده آمد ← ٥١٠، سهم المحبة في الناس ← ٥١١، سهم المعروف في الناس ← ٥١١،
 سهم النجح ← ٥١١، سهم الشهوات والحرص على الدنيا ومتاعها ← ٥١١، سهم
 الاصدقاء ← ٥١١، سهم الارزاء ← ٥١٢، سهم الاضطراب ← ٥١٢، سهم الخصب وكثرة
 الخير في المنزل ← ٥١٢، سهم حرية النفس ← ٥١٢، سهم المحمود والممدوح ← ٥١٣،
 سهم الاعداء ← ٥١٣، سهم الشقاء ← ٥١٣، سهم الهيلاج ← ٥١٣، سهم منهوكي
 الاجساد ← ٥١٤، سهم الفروسيّة والشجاعة ← ٥١٤، سهم الجراة والشدة ← ٥١٤،
 سهم المكر والخداع ← ٥١٤، سهم موضع الحاجة ← ٥١٥، سهم الضرورة وتأخر
 الحوايج ← ٥١٥، سهم الجزاء ← ٥١٥، سهم عمل الحق ← ٥١٥

فصل هشتم

در احكام اثنا عشریه و آبار بروج و احكام نظر كواكب به يكديگر در وقت ولادت و
 احكام راس و ذنب ← ٥١٧، در احكام بودن كواكب در آبار ← ٥١٩، در احكام راس و
 ذنب ← ٥٢١، فصل در احكام قرانات كواكب و طالع مواليد ← ٥٢٢، تثليث كواكب
 ← ٥٢٧، بودن مریخ بر تثليث كواكب ← ٥٣٠، آفتاب بر تثليث كواكب ← ٥٣١، در
 تربيع كواكب ← ٥٣١، مشتري به تربيع كواكب ← ٥٣٣، زحل در مقابل كواكب ← ٥٣٦،
 مشتري در مقابل كواكب ← ٥٣٨، مریخ به مقابل كواكب ← ٥٣٩، دليل بودن كواكب
 در اوتاد و مايل الاوتاد ← ٥٤٠، قران كواكب در طالع ← ٥٤٤

فصل نهم

در احكام تحويل و انتها و صاحب طالع و دلائل دیگر ← ٥٤٥، دوم احكام بودن كواكب
 در آبار به وقت تحويل ← ٥٤٧، سیم در احكام بودن كواكب به وقت تحويل در حدود

یکدیگر ← ۵۴۹، احکام کواکب در خانه‌های یکدیگر ← ۵۵۲، بودن تحویل و انتها
 خانه خانه‌های اصل و کوکی در وی ← ۵۵۶، حکم بودن طالع تحویل و برج انتها به
 بیوت اصل ← ۵۶۳، فردارات کواکب ← ۵۶۴، حکم اتصالات ← ۵۶۸، در احکام
 قواسم و شرکا، ← ۵۷۰، فصل در نظر کواکب به مواضع اصل ← ۵۷۳، فصل ادلات
 اتصالات و مزاجات کواکب که در تحویل سال حکم خواهد کرد ← ۵۷۴، فصل ادلات
 سال خدای که نیک حال باشند یا بد حال، منفرد و بر نظر ستارگان و دلیل بودن در
 خانه‌های دیگر ← ۵۷۶، سردهم در احکام گشتن ستارگان جوزهر در دوازده خانه ← ۵۹۳،
 در احکام گشتن کواکب در خانه‌ها از قول هندوان ← ۶۱۴، احکام گشتن ستارگان در
 دوازده خانه ← ۶۲۲، فصل فی احکام مریخ ← ۶۳۰، فصل فی احکام الشمس ← ۶۳۳،
 فصل در بودن زهره در طالع ← ۶۳۷، فصل در احکام عطارد در طالع ← ۶۴۰، فصل در
 احکام قمر در طالع ← ۶۴۳، فصل در نکات و شرایط تسیر ← ۶۴۵، طالع اصل ← ۶۴۶،
 بیت المال ← ۶۴۷، خانه سیم ← ۶۴۷، خانه چهارم ← ۶۴۸، خانه پنجم ← ۶۴۹، خانه
 ششم ← ۶۴۹، خانه هفتم ← ۶۵۰، خانه هشتم ← ۶۵۱، خانه نهم ← ۶۵۲، خانه دهم
 ← ۶۵۳، خانه یازدهم ← ۶۵۳، خانه دوازدهم ← ۶۵۴، فصل در اتصال ادلا، و انصراف
 ایشان از دلایل اصل و تحویل و انتها ← ۶۵۵، انصراف ← ۶۵۶، اتصال ارباب بیوت با
 ارباب ادلای اتصالی ← ۶۵۷، فصل رسیدن کواکب به موضع اصل و مواضع دیگر
 کواکب ← ۶۵۸

فصل دهم

اندر احکام سال‌های عالم بر سبیل اجمال و احکام قرانات و اختیارات طالع کلی و جزوی
 ← ۶۶۳، احکام الحوادث ← ۶۶۸، فصل فی نسبة الاقالیم الی الکواکب ← ۶۷۱، قرانات
 کواکب بر حمل ← ۶۷۱، احکام قران نحسین در سرطان ← ۶۷۳، بعضی حوادث دلالت
 قرانات که به ظهور رسیده ← ۶۷۵، معرفت قران نحسین اندر بروج ← ۶۷۷، فصل
 خصوصیات کواکب در برج ← ۶۸۵، احکام بودن زحل در وقت تحویل به حد و مثلثات

وی ← ۶۸۶، در معرفت سال خداه ← ۶۸۷، المثلثة الهوائية احکام بودن زحل در وقت
 تحویل به جوزا و مثلثات وی ← ۶۸۹، احکام بودن زحل در وقت تحویل در سرطان و
 مثلثات وی ← ۶۹۱، اقسام الفلکیة احکام قران نحسین در بیوت طالع سال عالم ← ۶۹۳،
 در طالع مسئله ← ۷۰۱، طریقه معرفت مستولی ← ۷۰۱، فصل دانستن نیکی و بدی و
 روا گشتن حاجت ← ۷۰۵، فصل در وقت روا گشتن حاجت ← ۷۰۶، فصل در احکام
 کسوف ← ۷۰۷، احکام احتراقات کواکب در بروج احتراق زحل در حمل ← ۷۱۰،
 احتراق مشتری اندر برجها ← ۷۱۷، احتراق مریخ در حمل ← ۷۲۳، احتراق عطارد در
 سرطان ← ۷۳۱، احکام قوس قزح در ماههای رومیان ← ۷۳۵

تعلیقات ← ۷۴۳

نمایه‌ها

آیات و احادیث ← ۷۶۹، کتابها ← ۷۷۱، اعلام ← ۷۷۳، مکانها ← ۷۷۵، واژگان
 دشوار ← ۷۷۷، اصطلاحات نجومی ← ۷۸۳

منابع ← ۷۹۵